

DELAUSKA POLITIKA

POLITIČEN DNEVNIK

 IV
 44998
 DRŽAVNA
 LIGESKA KNJIŽNICA
 V LJUBLJANI

Št. 1.

V Ljubljani, dne 1. januarja 1926.

Leto I.

Izhaja vsak delavnik ob 11. dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Breg štev. 12./II.

Rokopisi se ne vračajo.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Ljubljana, Breg 12. pritličje.

Ček. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno: v Ljubljani in po pošti 20—Din, po raznašalcih izven Ljubljane 22—Din, za inozemstvo mesečno 32—Din.

Cene inseratom:

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane 1—Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1—Din. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta 3—Din. Pri večjem številu objav popust.

Delavski javnosti!

Poteklo je že skoro štiri leta odkar je naš delavski dnevnik prenehal izhajati kot skupno glasilo vsega razredno zavednega delavstva. S tem, da začnemo z današnjim dnem zopet izdajati to skupno dnevno glasilo delavskih bojov in teženj, dokumentiramo najbolj zgovorno, da stopa naše gibanje v fazo novega razvoja in udejstvovanja.

Po štirih letih srditih notranjih sporov, skoroda tragičnih, vse razredno gibanje ogrožajočih razcepov, hudih razočaranj in nešteti neuspehov, se delavsko gibanje čeprav počasi, pa vendar trajno bolj in bolj dviga in konsolidira.

Ta štiriletna težka izkustva, ki so razorala skoro do kraja ves naš pokret, so izbičanemu, prevaranemu in izstradanemu delavstvu pokazala, da ni mogoče braniti delavskih pravic, odbijati napade združene kapitalistične in vladne reakcije, širiti in uveljaviti socializma in solidarnosti, izvojevati boljših življenskih, delovnih in mezdnih pogojev, če ni delavstvo enotno organizirano, če ga ne preveva enotna borbena volja. To spoznanje je po tej strašni križevi poti našega izmučenega proletarijata, končno pridrlo v najširše mase, iz njih je butnila v elementarno silo zahteva po zopetni vzpostavitvi močnih, enotnih organizacij. Posledice tega težko doseženega spoznanja so že sedaj vidne: Strojne organizacije so se ojačile, ojačile so se tudi delavske kulturne in zadružne organizacije. Delavstvo preveva zopet borbeni duh, odločna volja! To novo probujeno, smotreno in izkušeno gibanje, ta borbeni enotni duh najzavestnejšega dela našega proletarijata bo potegnil za seboj še ostalo maso in vstvaril prav kmalu vse pogoje za aktivno in uspešno uveljavljanje delavske politike in delavskih pravic. Prošli so časi zmede, oklevanja in propadanja, bližajo se sedaj časi vstajanja, dviganja in zmagovanja.

Težnji po organizacijskem edinstvu je morala logično slediti težnja po duševnem edinstvu. Iz vrst delavstva in njegovih organizacij se je pojavila misel po ustanovitvi delavskega dnevnika, ki naj bi služil vsemu delavskemu razredu, vsem delovnim in produktivnim slojem, dnevnika, ki naj bi ne bil samo doktrinarno glasilo te ali one struje, te ali one skupine, nego skupna, svobodna tribuna vseh, na osnovi razredne borbe in revolucionarnega marksizma se udejstvujočih organizacij. Da zadostimo tej zdravi, mnogo obetajoči težnji, je centralni Delavski svet v Ljubljani sklenil, izdati ta dnevnik ter v to svrhu ustanovil kon-

vorna. Združiti hočemo okolu našega dnevnika vse za zedinjenjem stremeče sile v del. gibanju. Kot skupno glasilo vsega razrednega delavstva z leve in desne, bomo z našim listom na razpolago vsem njegovim organizacijam; uplivali bomo v smeri enotne orijentacije, pomagali pojasnjevati brez predsodkov različna taktična gledanja iz vidika skupnosti in enotnosti. Pri našem listu sodelujejo lahko vsi, ki so dobre volje, ki verujejo v zmagovito socialne ideje, v revolucionarne naloge razredno zavednega delavstva, v nevzdržni razvoj sveta v pravcu socializma. Vse razredno orijentirano delavstvo z desne in leve smatramo kot celoto, ki zavestno služi velikemu skupnemu cilju.

Razcepi, nasprotujoča si taktična in načelna mišljenja, neizbežna beganja in zmede, začasno propadanje in zopetno vstajanje delavskih organizacij — vse to je spremljalo v zadnjih letih težki, od vseh strani ogroženi razvoj delavskega gibanja tudi v drugih državah, in ne samo pri nas. Z isto srditostjo in z istimi žalostnimi posledicami se je moral boriti delavski pokret v vseh še tako velikih in naprednih državah. Duševna, gospodarska in politična kriza, ki je sledila svetovni vojni in ki je pretresla do temelja vso človeško družbo, je, naravno, močno vplivala tudi na najštevilnejši del te družbe, na proletarske mase iz mest in iz vasi. Nasproti nacionalistični in imperijalistični zamaknjenosti zmagujočih držav, so stale gospodarsko izčrpane, duševno razdvojene in politično zbegane mase poraženih držav ter revolucionarno prebudene, od vsečloveškega, svetega mesianizma prežete, po osvobojenju vsega socialno zaslužjenega sveta stremeče mase proletarske Rusije. Proletariat v zmagujočih državah je mogel le težko paralizirati vpliv nacionalizma na široke ljudske plasti, delavske mase v poraženih državah, prej same preveč v nacionalizmu vzgojene, po gospodarski krizi in politični deruti zdemoralizirane, so pa bile, kakor hitro so minula usodna prekratna leta, za revolucionarne akcije nesposobne. Subjektivna, čeprav skoz in skoz plemenita dobra volja in odločnost najbolj revolucionarnega dela razrednega proletarijata, ni mogla sama ustvariti tudi objektivnih pogojev za revolucijo na vsem svetu. Odtod, v glavnem, vsi spori in vsa nesoglasja, ki so trajala vsa ta zgodovinska leta in ki deloma še trajajo. Med tem se je pa mednarodni položaj vsaj v toliko razčistil, da nam je po locarnskem sporazumu, ki je združil dotlej naspro-

tujoče si kapitalistične skupine, vsem jasno, da moramo računati s koncentracijo kapitalističnih sil na škodo revolucionarne Rusije — slovanstva sploh — ter delavskega gibanja vobče. Naravno, da se spričo te novo vstvarjene situacije pojavljajo vsepovsod v delavskem gibanju močne težnje po koncentraciji vseh delavskih sil. Vračamo se tako zopet na ono edino, skupno široko pot, po kateri smo že zmagovito hodili vse dotlej, dokler smo bili edini in složni.

Posledice te mučne povojne krize so bile zlasti za jugoslovanski proletarijat usodne. Naše vlade so vse brez razlike prav temeljito izrabile razcepljenost in iz nje izviročjo vsesplošno nemoč organiziranega delavstva. Okrnile so še ono malo socialno političnih zakonov, ki jih je proletarijat izvojeval koj po vojni. Bolniško zavarovanje je prišlo po zaslugi vlade pod vpliv kapitala in podjetništva, starostno zavarovanje, ki bi moralo biti že zdavnaj urejeno, je še vedno na visokem morju, za brezposelne, ki so tudi pri nas zelo številni in ki težko stradajo že leta in leta, noče vlada ničesar ukreniti, dasi so skoro vse druge, gospodarsko še tako oslabiljene države dovolile znatne svote za redno podpiranje teh nesrečnih žrtev kapitalističnega gospodarstva. Na minimumu je tudi reducirana inšpekcija dela, kakor vse druge panoge socialno-političnega delovanja. Vsa socialno-politična zakonodaja, v kolikor je bila že uveljavljena in v kolikor bi se morala v smislu tretjega poglavja ustave še izvesti, se sistematično potvarja in zanemarja.

Kakor vlada sama, tako so tudi kapitalisti hoteli z izžemanjem in izpostavljanjem delavske mase. Skromni delavski zaslužek se je krčil baš v času najhujše druginje in brezposelnosti ter valutne krize. Osemurni delovnik, ki bi se moral po zakonu in po mednarodnih obveznostih vsepovsod in vedno izvajati, se trajno krši. Podjetniki tirjajo devet in deset urno dnevno delo za manjšo in manjšo plačo. »Več dela, manj jela!« — to je vodilo geslo našega podjetništva v dobi delavske razcepljenosti.

Te preočite reakcionarne tendence naše vlade in našega kapitala, so našle svoj najdrastičnejši izraz v oni zakonski gorostastnosti, ki ji pravimo: davek na ročno delo. Da je ta svojevrstni davek iztaknila in uveljavila ravno naša in samo naša vlada, je tako v redu in prav, kakor malokaj. Samo v državi najbolj surove socialne reakcije in najbolj rudimentalnega socialnega čuvstva in mišljenja, se je mogel roditi ta grdi, vsak človeški

čut zaleči davek, ki jemlje ubogemu delavcu poslednji težko prisluženi denar.

Tako nečloveški, kakor je davek na ročno delo, je samo še zakon o zaščiti države, ki je ugonobil toliko naših najboljših ljudi in vsled katerega so še danes jugoslovanske ječe polne nedolžnih političnih žrtev. Tudi ta zakon se še vedno vzdržuje, dasi ni več že z ozirom na sedanje politično stanje v državi, niti s stališča najbolj zakrknjene vneme za ta režim, potreben, ali kakorkoli opravičljiv.

Po vsem tem je samo razumljivo, da se jugoslovanski konsumenti še vedno poprašujejo, komu je pravzaprav stabilizacija dinarja koristila. Jugoslavija je menda edina država v Evropi, kjer ni dvig dinarja niti najmanj vplival na znižanje cen. Tudi naša finančna politika se vodi v skladu s socialnim mišljenjem in s socialno politiko vlade in kapitalizma.

To mišljenje in delo je pa tudi zato tako hudo nesocialno in reakcionarno, ker se je v našem političnem življenju predolgo pogrešalo prepotrebno živo, trajno, energično in aktivno delovanje vseh proletarskih političnih, sindikalnih, gospodarskih in duševnih sil in organizacij. Pravičnejšo socialno politiko, svobodnejše tolmačenje in izvajanje državljanskih pravic, popolnejšo zaščito odiranjih in brezpravnih konsumentov, močnejše uveljavljanje delavskega razreda in vseh njegovih pravic — vse to moremo doseči le potom neprestanih socialnih borb in akcij. V eminentnem interesu vsega delovnega naroda je, da se ojači in poveča vpliv proletarijata v vsem našem javnem življenju, da se dvigne njegova ogromna složna sila, da bo končno kraj večletnemu kolektivnemu upropaščanju vseh produktivnih fizičnih in duševnih sil po suverenem, brezčutnem režimu slepe politične reakcije in odurnega, nenasičnega privatnega kapitala.

Politični in gospodarski krizi je sledila tudi pri nas huda duševna in moralna kriza. Umstveno delo je padlo na ničlo. Kratek pregled naših listov in naše duševne produkcije zadostuje, da si napravimo pravo sliko o neverjetni duševni brezbriznosti in apatiji, ki je zavladovala v vsem našem kulturnem življenju. Stari nauki in stara, že skoro tradicijska načela so doživela v vojni in po vojni popolen polom. Strašna je ta kriza, njene posledice pa so za bodočnost človeškega rodu nepregledne.

Dvigniti morejo moralni in kulturni nivo našega ljudstva le oni, ki verujejo v novo življenje, v vse zdrave sile, ki tiče še neizrabljene v onem delu človeškega pokolenja,

Proti druginji!

Ministrstvo socijalne politike v Beogradu sklicuje ankete in posvetovanja v svrhu izdelanja novega zakona proti druginji. Imamo sicer še vedno v veljavi zakon proti druginji, ki se mu pravi zakon »o suzbijanju skupocje životnih namirnica i nesavesne spekulacije«, ki ga pa skoro nihče ne upošteva, najmanj pa vlada sama.

§ 2. tega zakona pravi: »radi postignuća izloženog u § 1. služice se po potrebi ovim merama: 1. podpomagaće održavanje dosadašnjih i otvaranje novih prodavnica potrošačkih zadruga itd.«

§ 3. pa pravi: »Potrošačke i zemljoradničke zadruge i samoupravne organizacije dobivaće pomoć u beskamatnom kreditu u granama budžetske mogućnosti itd.«

V resnici se pa dogaja čisto nekaj drugega. Na obćem zboru »Zveze gospodarskih zadrug v Ljubljani« je tajnik poročal o ukrepih in dopisih, ki so naravnost nasprotni naredbam »zakona o skupoci«. Glasilo konzumnih društev v Sloveniji »Konzument« je v oktoberski številki (od 4. 1. 1925) prineslo pod naslovom »Kurijozen odlok« rešenje ministrstva financ broj 59.307, ki odbija prošnjo »Zveze gospodarskih zadrug v Ljubljani«, da jo osvobodijo plačevanja taks tako kot so osvobodjene »Zemljoradničke zadruge«. V tem rešenju beremo, da se »Zvezi gospodarskih zadrug v Ljubljani« med drugim tudi zato ne more priznati taksne ugodnosti, ker »Zveza gospodarskih zadrug«:

a) sprejema kot svoje članice samo zadruge, »čiji je finansijski osnov« zdrav,

b) ker morajo pravila zadrug, »koje se primajo u Zvezu, predvidjati prodaju robe za gotovo« in

c) ker se mora vsaka članica Zveze zavezati, »da će poštovati naredjenja Zveze, koja se budu izdavalu u svrhu sprečavanja nezdrave konkurencije medju članicama«...

Na eni strani je zakon, ki pravi, da naj se podpira konzumne zadruge, da naj se pomaga otvarjanju novih konzumnih prodajalen in da se bo celo »s kreditom«, državnim seveda, podprlo uspešno in koristno delo konzumnih društev; — na drugi strani pa vidimo, da se v praksi dela prav nasprotno. Niti navadnih olajšav pri registriranju nočejo dovoliti, kaj še kakšne davčne, carinske in druge take olajšave. Konzumna društva se v naši državi vkljub jasnemu besedilu zakona kar najbolj po mačehovsko tretirajo.

Ker se stari, dosti strogo usmerjeni zakon proti druginji prav nič, ali pa nerodno izvaja, se vrše sedaj — ankete in posvetovanja, da se sestavi nov zakon proti druginji! In časopisi prinašajo razne nasvete. Eni priporočajo delavcem: naj manj pijo, kajti alkohol je strup in ni lepo, če je človek pijan; drugi pa svetujejo: ne kaditi, ker nikotin je strup in tisti, ki ne kade in ne pijo,

lahko veliko »prištedijo«, in štednja, je to, kar potrebujemo. Radikalna štednja najširših slojev našega naroda bi takoj rodila dobre sadove — piše »Slov. Narod« 29. dec. 1925! In ta nasvet smatra glasilo Narodne tiskarne v Ljubljani za edini izhod, ker pač v finančnem minist. v Beogradu ni ne duha ne sluha o konzumentski politiki. Imenitno, kaj ne? Ker gospodje v Beogradu, ki vodijo in delajo finančno politiko države, nimajo namena pomagati večini prebivalstva v državi, naj delavec (to je: najširši sloj) še bolj strada kot je doslej. Res lep nasvet po božičnih praznikih.

Take in podobne nasvete so poročali najbrže tudi razni eksperti gospoda ministra za socijalno politiko. V tem ministrstvu so gotovo bili prav veseli nasvetov za »štednjo«, kajti »štednja« je zelo prijeten izraz zlasti ko se mora potrebnim in vrednim delavcem vendar nekaj dati. V tem ministrstvu se zbira n. pr. tudi fond za brezposelne. Naložen je zaenkrat nekje »na priplod« kot pravijo. Znaša že precej več kot 20 milijonov dinarjev, no — brezposelne podpore potrebni delavci pa gladujejo, in z njimi njihove nedolžne rodbine. Po prizadevanju tega ministrstva se je zopet v zadnjih dvanajstih določilo 12 milijonov dinarjev za stanovanjski fond, ki naj se zopet naloži »na priplod«. Tedaj: štednja, »novac za priplod«, to bo za belgrajske mogote zelo prikupljiv in dragocen nasvet.

Ali pa je res »radikalna štednja najširših slojev« to, kar bo rodilo dobre sadove? In, ali je kakšna »radikalna štednja« pri delavcu, nameščencu ali uradniku sploh mogoča?

Kako pa naj »radikalno štediti« delavec, ki nima dela, ki je brez službe, ki ga je tovarnar ali podjetnik poslal na »dopust«? Kako naj »radikalno štediti« človek, ki dobi na teden 250 dinarjev? Kako naj »radikalno štediti« družinski oče, ki mu je dnevni dohodek za veliko družino kvečjemu 50 ali 60 dinarjev?

Ne! »Radikalna štednja« delavcev, nameščencev in uradnikov ni sploh mogoča, in zato tudi ne more roditi »dobrih sadov«. Proti druginji, proti činiteljem, ki druginjo delajo, ki jo povzročujejo, ni »štednja« najbolj priporočljivo sredstvo v dosegu namena. Ta sredstva so povsem drugačna. Pa o tem prihodnjič.

VABILO NA NAROČBO.

Vse naše čitatelje vabimo, da se tako naroče na naš list in poravnajo naročnino.

Naročnina znaša mesečno:

V Ljubljani in po pošti Din 20; po raznašalcih izven Ljubljane Din 22;

za inozemstvo Din 32.

Čitajte in naročajte »Delavsko Politiko!« Naročniki so listu podlagi. Uprava.

Kulturni pregled.

Ljubljana, 31. dec. 1925.

Leto, ki je za nami, v kulturnem oziru ne izkazuje posebnih duševnih razmahov, pač pa je zanimivo po svojih prosvetno, gospodarskih in politično obeležnih pojavih. Naša država, predvsem njen najzapadnejši del, Slovenija, stečišče treh kultur, je bila torišče za boje, stremce po integraciji naše splošne ljudske kulture. Da povemo nekaj besed v obče!

Ponujal se nam je kulturni boj, to je boj med cerkvijo in državo, ki so ga Čehoslovaki znali prav srečno rešiti. Zakaj se ta boj med dvema takorekoč jurističnima osebama imenuje »kulturni« boj, naj ostane ob strani. Povzeli smo to imenovanje pač po bojih, ki so se v poljedelskem času vršili med hierarhijo in državo v Franciji, Nemčiji in Avstriji. Ta borba je stopila strankarske vode. Da-li ima prosveta od tega uspeh je drugo vpraša-

no. Meritorno se kot kronisti na tem mestu ne moremo izjavljati, to je stvar izvršujočih kulturnih učiteljev. Značilno je, da je večina, zlasti gospodarske javnosti, napram temu vprašanju docela indiferentna. Sicer pa gre zgodovina svoja pota, in težko je postavljati dignoze.

Naša literatura prošlo leto? Ne moremo se preveč pohvaliti. Sploh je po vojni nastopilo tako mrtvilo v pripovednem slovstvu, da bi se nad vojnimi časi pravzaprav niti ne smeli pritoževati. Kaj pa imamo izvirnega? Romana sploh ne, nekaj medlih krajših spisov, neorijentiranih pesniških zbirk in priložnostnih spisov. Pač pa smo dobili nekaj izbornih znanstvenih spisov, in to predvsem v založbi »Splošne knjižnice«. Sicer pa ne moremo reči, da bi naše založbe z ozirom na denarno krizo ne vršile svoje dolžnosti.

no. Meritorno se kot kronisti na tem mestu ne moremo izjavljati, to je stvar izvršujočih kulturnih učiteljev. Značilno je, da je večina, zlasti gospodarske javnosti, napram temu vprašanju docela indiferentna. Sicer pa gre zgodovina svoja pota, in težko je postavljati dignoze.

Obzornik.

Egipčani in treznost.

Že v starem veku so imeli protialkoholna društva in društva treznosti. Egipčanski kralj Ramzes II. (okrog leta 1350 pred Kristusovim rojstvom) je ustanovil protialkoholno lzvezo (proti pijančevanju starih Egipčanov. Egipčani so ga sploh zelo radi pili, pa tudi brhke Egipčanke se alkohola niso branile, saj so se dale celo slikati na steni svojih grobov v prav nelepem položaju, ko jim je vsled pijanosti — slabo. Ker so v starem Egiptu poznali kar tri vrste piva, pa vsaj šest vrst raznega vina, se prijateljstvu Egipčanov do alkohola ne smemo čuditi.

Živali pred sodiščem.

Naši predniki so bili včasih zelo — modri ljudje. Če jih je napadla n. pr. kaka živalska nadloga (koblice ali kaj sličnega) so prosili svojega škofa za dovoljenje, da smejo po vseh predpisih kanonskega prava začeti proti škodljivim živalim kazensko postopanje. V takem slučaju je duhovnik ob zvonjenju zvonov s prižnice prebral tožbo proti hudobnim živalim ter pozval živalce, da se pridejo zagovarjat pred duhovno sodišče. Za branitelja živali so postavili posebnega advokata. In pravda se je začela, pisale so se dolge tožbe in še daljši odgovori na tožbe. Razpisalo se je nazadnje poseben dan za razpravo, nanj so »hudodelce« povabili. V nekem slučaju, ko so bili toženi rjavi hrošči, so jih celo trikrat pozvali pred sodni stol škofijskega sodišča v Kuru, češ, da je to potrebno z ozirom na mladost in malo velikost toženih rjavih hroščev! Ker se obtožene živalce pozivu na sodišču seveda niso odzvale, so bile kontumacirane in škofijska pisarna je izrekla nad njimi težko prokletstvo. Še l. 1796 so v Nemčiji bika živega pokopali, da bi sprečili razširjenje živalske kuge.

Eksekutorske težave.

Okrog l. 1400 je izšla v bližini Solnograda naredba, da se spolno zlorabi žena kmeta, ki ne bi imel denarja, da plača denarno (kazen, v katero je bil obsojen. Toda juristi so bili že tedaj pametni in previdni ljudje, pa so se prašali, kaj pa naj se zgodi, če sodniku kmeto va žena ne dopade? Sodnika se vendar ne sme kaznovati, da bi se moral spečati z grdo ženo! Zato so določili, da sme v takem slučaju sodnik prepustiti izvršitev kazni svojemu pisarju. Če bi pa tudi ta ne imel dopadenja nad tako kaznijo, pa mora kazen izvršiti eksekutor! Že takrat so torej bili sodni eksekutorji veliki reveži!

Krščanska milost.

V srednjem veku so poznali silno krute, nečloveške kazni, čeprav je imela cerkev neomejen

vpliv na vse javno življenje. Zakonite kazni so n. pr. bile: hudodelca so raztrgali na štiri dele, privezali na kolo, nabodli na kol, zažgali, vtopili, zazidali, živega pokopali, iztrgali mu drob, odrezali jezik, izbodli oči, kuhali ga v vodi ali olju, potegnili mu kožo iz telesa itd. Da so osumljence tudi mučili, ni potreba še posebej povdarjati. Šele francoska revolucija je s proglasitvijo človeških pravic te barbarske kazni odpravila in ne mala je zasluga Napoleona, da je s proglasitvijo modernjših zakonov omilil krvavo sodstvo srednjega veka.

Poroke brez duhovnika.

Šele okrog l. 700 po Kristusovem rojstvu je začela krščanska cerkev zahtevati, da sklepa poroke duhovnik, toda še do l. 1300 so se na Nemškem kmetje ženili brez prisotnosti duhovnikov. Tudi je trajalo še dolgo časa, da so se poroke začele vršiti v cerkvi. Zado stovalo je, da sta si ženin in nevesta obljubila zakon pred verodostojnimi pričami in tako sklenjen zakon je bil veljaven.

Za sklenitev zakona pa se je smatralo važno, da sta zakonca legla skupaj v zakonsko posteljo. Ker so se v onih časih ženili tudi otroci (vladarskih rodbin seveda), so tudi otroke pustili skupaj ležati v znak sklenjenega zakona, če prav se je n. pr. zgodilo, da sta dva otroka vladarskih rodbin o svoji »poročni« noči govorila o — punčkah in sokolih za lov.

Razvoj New Yorka v bodočnosti.

Statističarji New-yorskega mesta so izračunali, da bo štel New York, če se bo tudi v bodočnosti tako razvijal kot v zadnjih 20 letih, čez 40 let 50 milijonov ljudi. Če in kako bi bilo to praktično izvedljivo in kako bi izgledalo takrat mesto, o tem pridni statističarji new-yorskega mesta žal niso razmišljali. Tudi še niso preračunali, kako bo izgledal New-York tekom prihodnjih stoletij. Če bi šlo namreč po računih teh statističarjev bi bil kaj kmalu cel svet en sam New-York.

Amundsenov ponovni polet na severni tečaj. Predsednik norveške aviačne zveze je objavil nekatere podrobnosti o Amundsenovem poletu na severni tečaj, ki ga bo napravil prihodnje poletje. Sedaj popravljajo Amundsenovo letalo in italijanska zrakoplovna delavnica bo baže že tekom januarja izvršila to popravilo. V Rimu bodo potem popravljen letalo preizkusili, nakar bo Amundsen poizkusil zopet svojo srečo pod norveško zastavo. Stroške za ta ponovni polet so preračunali na 1.600.000 kron. Italijanom pa so se zamerili, ker so vzeli norveško zastavo.

Širite »Del. Politiko!«

družni način svojim združnim članom nudi, brezdvomno zelo dobro obneslo, posebno še, ker se je združnemu načelstvu posrečilo že do sedaj organizirati veliko število prvovrstnih ročnih vezilj, šivilj in čipkarič, katere bodo dobivale preskrbovano delo po zadruzi na dom, tako da bo v tej stroki marsikateri pridni, a sedaj brezposelni delavki dana možnost solidne eksistence, na drugi strani pa bo nudila zadruga vse, kar si v pogledu na damsko, namizno in posteljno perilo more najbolj razvajeno žensko srce zažele in ne bo potrebno, da naše dame krijejo svoje potrebščine iz dragega inozemstva. Vodstvo podjetja se nahaja v rokah v tej stroki preizkušnega strokovnjaka, ki si je pridobil svoje zmožnosti v Švici. Isto je iz prijaznosti tudi nudilo opis načina razpečavanja združnih izdelkov in sicer se bodo razpečavali izdelki vseskozi samo direktno na konsumente s pomočjo moderno urejenih periodično izdajanih ilustriranih cenikov. Poleg tega pa bo imela zadruga takoj od početka dve svoji prodajalni in sicer prvo v Ljubljani, Šelenburgova ulica 1, in drugo v Mariboru, Slovenska ulica 20. Dalje nam je bilo sporočeno, da bosta obe prodajalni otvorjeni že z novim letom, razstava izdelkov pa je v novih elegantno opremljenih in bajno razsvetljenih izložbah že otvorjena. Že danes opozarjamo cenjene naše čitateljice na to novo podjetje, katero si je nadelo naslov »LEDA«, domača tvornica damskega perila in vezenin, r. z. z. o. z. Z drugimi pa želimo pod sedanjim agilnim vodstvom najboljših uspehov.

Delavci, naročajte edini slov. socialistični dnevnik „DELAVSKA POLITIKA“!

RAZNAŠALCE

za Tržaško cesto, Rožno Dolino, Glince in Vič išče upravnika „Delavske Politike“.

V ZAGORJE!

Uprava našega lista išče spretno raznašalce oz. kolporterje za Zagorje in okolico. Oglasiti se je pisмено na upravo Delavske Politike v Ljubljani.

Srečno in veselo novo leto!

Kavarna! Gostilna!

LEON

LJUBLJANA
Kolodvorska ul. 29 24

Pozor delavci! Pozor delavci!

ŽIMNICE

mtrance, posteljne mreže, železne postelje (zložljive), otomane, divani in tapetniške izdelke
nudi najceneje
RUDOLF RADOVAN,
tapetnik
Krekov trg šte. 7
polog Mestnega doma

Vsem obiskovalcem naših prireditev želi

srečno in veselo novo leto

društvo „SVOBODA“ v Trbovljah.

Srečno in veselo novo leto

želi svojim cenj. naročnikom 12

špecialni artlitični atelije za črkoslikarstvo
PRISTOU & BRICELJ
Šelenburgova 7 LJUBLJANA Aleksandrova 1
Telefon šte. 908. — Ustanovljeno 1. 1903

Delavska pekarna

v Ljubljani

želi vsem svojim odjemalcem
srečno novo leto. 18

Srečno in veselo novo leto!
Kavarna, Restavracija, Vinska klet
ZVEZDA, Ljubljana. 25

Srečno in veselo novo leto!
Anton Krisper
Galanterijska veletrgovina.
Ljubljana, Mestni trg. 26

TEHNIČNI BIRO
ARCH. IVAN ZUPAN
LJUBLJANA,
Gradišče 10/III.

želi vsem naročnikom

veselo in srečno novo leto
1926.

Vsem obiskovalcem gostilne „Delavski dom“
v Trbovljah želim

srečno in veselo novo leto

Ivan in Stane Teržan, gostilničarja.

Srečno novo leto želi

VINKO JAMNIK
PAROMLIN

MEŽA-DRAVOGRAD

11

Gostilna v Ljudskem domu
v Mariboru, Ruska cesta

želi vsem posetnikom, prijateljem in znancem

veselo novo leto. 15

Restavracija v
Združnem delavskem domu
na Glincah

želi veselo novo leto

vsem prijateljem in znancem

MARIJA BAJDA, RESTAVRATERKA. 14

Gostilna v Delavskem domu v Trzinu

želi veselo novo leto

vsem svojim posetnikom.

BLAŽ HRIBAR, gostilničar. 18

Vsem odjemalcem želi

srečno in veselo novo leto

„JUGOMETALICA“ podr. Trbovlje.

Srečno novo leto želi

IVAN PUŠNIK
paromlin

Šmartno pri Slovenjgradcu. 10

Opozarjamo Vas, velecenjene dame

na

otvoritev SPECIJALNE TRGOVINE

damskega, namiznega, posteljnega in perila
za deco ter novorojenčke, katero otvorimo

dne 2. januarja 1926 v Ljubljani
Šelenburgova ulica št. 1 (veža)

Prav posebno pa opozarjamo dražestne neveste, katere se pripravljajo za zakonski stan, da si ogledajo pred oskrbo svojih oprem, naše in solidne izdelke ter se osvedočijo o naših nizkih cenah in uverjeni smo, da si bo vsaka zamogla izbrati vse, kar ji poželi njeno idealno za lepoto stanovanja in same sebe tereventuelnih sladkih malčkov ustvarjeno srce. Prav posebno važnost bomo polagali na to, da bomo z našim „LEDA“ perilom zadovoljevali v prvi vrsti cenj. neveste tako s solidno izdelavo, trpežnim blagom in nizkimi cenami, samoobsebi umljivo pa je, da ne bomo nič manj pozornosti posvečali tudi vsem ostalim cenjenim damam in v kratkem se bode imela priliko vsaka mati, mamica, soproga, hčerka ali nevesta posebno pripricati, da se bomo tega načela strogo držali, kajti parola naše zadruge bo:

Nizke cene, solidno blago ter točna in brezhibna postrežba.

V naši tvornici bomo izdelovali s pomočjo naših združnih članic širom Slovenije vsakotero perilo od priprosto izdelanega na vezilne stroje kakor tudi izdelane povsem z ročnim delom v vseh mogočih ročnih tehnikah posebno okinčano z mrežastimi (venecijanskimi), klekljanimi čipkami ročnimi vezeninami in toledo tehniko.

Izdelali bomo tudi lastne ilustrirane lično izdelane, za vsako salonsko mizo primerne cenike, na katere cenjene dame že danes prav posebno opozarjamo. Prva naklada se nahaja že v tisku in izide do konca januarja, zato one cenj. dame iz dežele, ne zamudite zahtevati po dopisnici naš cenik, ker se zna sicer pripetiti, da bodo kljub zelo veliki nakladi zelo hitro razposlani.

Posebni oddelek pa bomo vzdrževali v lastnem risarskem ateljeju, v katerem bomo izdelovali vsakovrstne risbe, t. j. vzorce za čipke, vezenine, mrežaste čipke v najrazličnejši in bogati izbi, izdelovali pa bomo tudi vzorce po lastnih načrtih naših cenjenih naročnic. Prebadali bomo tudi risbe za predtiskanje vsaki dami skoroda brezplačno, t. j. za tako bagatelno ceno, da se ne bo nobena dama, katera ima veselje, da si izdeluje sama svoje perilo in kinča svoj dom, več pomišljala, da si ne otvori svoje lastne predtiskarije, katero ji nudimo mi za prav bagatelno ceno. Jako važno za šole, gospodične učiteljice, posebno pa učiteljice ročnih del.

Vzdržujemo stalno v zalogi veliko izbiro mrežastih čipk in motivov v vseh možnih kombinacijah.

Oglejte si našo božično razstavo v naših izložbah, Šelenburgova ulica šte. 1 (veža). Priporočamo se vsem za obilni poset ter želimo veselo in srečno novo leto

Načelstvo „LEDA“

domača tvornica damskega perila in vezenin. r. z. z. o. z.

Ljubljana, Šelenburgova ulica šte. 1

31

Srečno novo leto želi
Produktivna zadruga knjigovezov
 r. z. z. o. z.
 Igriška ulica šte. 6

JUGOMETALIJA
 r. z. z. o. z. 19
 Splošna kovinarska industrija v Ljubljani
 želi vsem naročnikom, prijateljem in članom
VESELO NOVO LETO.

**PRODUKTIVNA ZADRUGA
 LJUBLJANSKIH MIZARJEV**
 TOVARNA NA GLINCAH 20
 želi vsem naročnikom, prijateljem in članom
SREČNO NOVO LETO.

Stavbna in gostilniška zadruga
„DELAVSKI DOM“
 na JESENICAH-SAVA
 ŽELI VSEM POSETNIKOM DELAVSKEGA DOMA
 veselo novo leto. 16

PISALNI STROJ
 rabljen, v dobrem stanju, se
 kupi. Ponudbe na upr. lista.

Veselo in srečno novo leto!
„VOIKA“
 čevlji in nogavice
LJUBLJANA
 Krekov trg šte. 10

Vsem cenjenim naročnikom in posetnikom moje brivnice
 želim
VESELO NOVO LETO!
IGNAC KOVAČEVIČ 17
 LJUBLJANA-ŠIŠKA, Medvedova c. 22

Ne prezrite

pri nakupu moške, fantovske in deške
 konfekcije kakor tudi vsakovrstne obu-
 tve **našo detaljno trgovino na**
Erjavčevi c. 2 in Gradišče 4

ker smo priznani **najcenejši**, tako n. pr.:

Obleke iz trpežnega suknja od Din 400.— naprej; **Zimski sakoji** od Din 200.— naprej;
Zimske suknje od Din 600.— naprej; **Hlače** že od Din 48.— naprej; **Jahalne hlače**
 od Din 95.— naprej; **Dežne plašče** od Din 216.— naprej i. t. d.

Najboljše blago, prvovrstna izdelava in nedosegljivo
nizke cene.

Konfekcijska tovarna FRAN DERENDA & Cie, Ljubljana.

Delavci!
 Dobra roba je vedno najcenejša!
Kupujte čevlje samo domačega
izdelka tovarnen

PETER KOZINA & Ko
TRŽIČ.
 V lastni zalogi LJUBLJANA Breg 20.
Prodaja se sedaj več tisoč parov
 zaostale zaloge
pod lastno ceno.

Predno se zavaruješ
 za življenje ali predno zavaruješ svojo hišo, pohištvo, svoje polje, svojo delavnico
vprašaj za svet

„Splošno zavarovalno zadrugo“ v Ljubljani
 ALEKSANDROVA CESTA ŠTEV. 5 levo r. z. z. o. z. ALEKSANDROVA CESTA ŠTEV. 5 levo

SPLOŠNO KREDITNO DRUŠTVO V LJUBLJANI

Aleksandrova cesta 5

r. z. z. o. z.

Ustanovljeno 1. 1898

SPREJEMA

hranilne vloge na tekoči račun in jih obrestuje po dogovoru.

na menice, zastavna pisma in lombard po ugodni obrest. meri.

Pisarna: Ljubljana, Aleksandrova cesta šte. 5

Zveza gospodarskih zadrug v Jugoslaviji

r. z. z. o. z.

je revizijska zveza delavskih zadrug
 v Jugoslaviji.

Sedež: Ljubljana VII. Žibertova ul.
 v Zadrurnem domu. 8

BERITE!

Lovro Kuhar: Povesti.

Abditus: Predhodniki današnjega socializma in
 komunizma.

Zadrurni koledar za leto 1926.

„Pod lipo“, družinski mesečnik.

Naroča se: Zadrurni založba v Ljubljani, Aleksandrova 5 7

Stavbena, konzumna in gostilniška zadruga „Delavski dom“
v Trbovljah

r. z. z. o. z.

Pristop. Din 0.50; Delež Din 50.—; Rez. in podp. sklad Din 45.000.—; Deležni sklad Din 15.000.—.

ZADRURNE PRODAJALNE: 1. Trbovlje - Vode šte. 287
 2. „ - Loke šte. 277
 3. Senovo pri Rajhenburgu

ZADRURNE GOSTILNE: 1. Trbovlje - Vode (v Delav. domu)
 2. „ - Dobrna
 3. Senovo pri Rajhenburgu (v last. h.)

V Trbovljah ima veliko dvorano za vse prireditve. — Oskrbuje vse življenske potrebščine.

V lastnem hranilnem oddelku skuplja hranilne vloge, ki so dosegle že višino

Din 700.000.—